

Aan
Witpaard
t.a.v. de heer J. Terpstra

Emmastraat 16
8011 AG Zwolle
T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

notitie

Contactpersoon	Kenmerk	Status	Datum
I. (Iwan) Veeman	18-169	definitief	16 april 2018

Betreft

Quickscan soortbescherming Schietbaanweg 9, Epe

Omschrijving

Inleiding

In opdracht van Witpaard heeft Ecogroen een quickscan soortbescherming uitgevoerd bij een erf aan de Schietbaanweg 9 te Epe (zie bijlage 1 en fig. 1). Op de locatie zijn plannen voor de realisatie van een woning en daarvoor moet de nu aanwezige woning plaats maken. Voorliggend onderzoek heeft zich specifiek gericht op deze woning en de eventuele waarde hiervan als verblijfplaats voor beschermde gebouwbewonende soorten zoals vleermuizen en huis-mussen.

Ecogroen heeft de bebouwing geïnspecteerd en beoordeeld of de voorgenomen sloop conflicteert met beschermde soorten in de Wet natuurbescherming, met nadruk op potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen en broedvogels met jaarrond beschermde nesten. In voorliggende notitie beschrijven we de methodiek en resultaten van het uitgevoerde onderzoek.

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Staatsblad 2016) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. In deze notitie gaan wij alleen in op de soortbescherming. Voor de volledige wettekst van de Wet natuurbescherming verwijzen wij naar: <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2017-01-01>. In kader 1 (volgende pagina) geven we een samenvatting van de relevante wetteksten.

Kader 1 Wet natuurbescherming

Gebiedsbescherming (Natura 2000)

Artikelen 2.1 tot en met 2.12 van de Wet natuurbescherming regelen de bescherming van Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden). Voor Natura 2000-gebieden zijn instandhoudingsdoelen opgesteld voor habitats, soorten, broedvogels en / of niet-broedvogels. In artikel 2.7 verplicht de Wet natuurbescherming om vooraf te beoordelen of ingrepen / activiteiten in of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de voor deze gebieden aangewezen instandhoudingsdoelen. Mocht sprake zijn van (significant) negatieve effecten dan kan het aanvragen van vergunning bij bevoegd gezag (veelal de provincie waarbinnen de ingreep of activiteit plaatsvindt) aan de orde zijn.

Soortbescherming

Artikelen 3.1 tot en met 3.11 van de Wet natuurbescherming regelen de bescherming van soorten. De bescherming is opgedeeld in vijf categorieën met soorten:

- vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 Wet natuurbescherming), in de praktijk onderverdeeld in:
 - vogels met jaarrond beschermde nesten zoals Huismus, Gierzwaluw en Buizerd, en
 - overige vogels wier nesten alleen tijdens het broedseizoen (periode van nestbouw, eileg, broeden en voeren van de jongen op het nest) zijn beschermd;
- soorten van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I) zoals bedoeld in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming;
- overige nationaal beschermde soorten (artikel 3.10 Wet natuurbescherming), onderverdeeld in:
 - soorten waarvoor provinciaal geen vrijstelling geldt, en
 - soorten waarvoor provinciaal wel vrijstelling geldt.

Soorten die op nationaal niveau beschermd zijn, kunnen ingedeeld worden in twee categorieën. Provincies mogen besluiten om bepaalde soorten vrij te stellen van bescherming in het kader van ruimtelijke ingrepen, beheer en onderhoud. In de meeste provincies geldt - onder andere voor ruimtelijke ontwikkelingen - een vrijstelling voor een selectie van zoogdieren en amfibieën. Voor de overige soorten gelden vergelijkbare verboden (zie artikel 3.10) als voor soorten van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en geldt eveneens een strikte beschermingsstatus.

Voor het overtreden van verbodsartikelen bij ruimtelijke ingrepen is het noodzakelijk om ontheffing aan te vragen bij bevoegd gezag (veelal de provincie waarbinnen de ingreep plaatsvindt). Voor het verkrijgen van een ontheffing dient een uitgebreide rapportage opgesteld te worden waarin o.a. wordt aangegeven hoe gezorgd wordt dat schade tot een minimum beperkt blijft en of compenserende maatregelen aan de orde zijn.

Onderzoeksmethode

Op 4 april 2018 is het veldonderzoek uitgevoerd. De woning is hierbij bij daglicht visueel geïnspecteerd door een ecooloog van Ecogroen. Daarbij is beoordeeld of de bebouwing geschikt is of zichtbaar gebruikt wordt door beschermde soorten als onderkomen. Voor zover mogelijk is de bebouwing daarbij van binnen en buiten geïnspecteerd.

Resultaten

De woning is vrijwel geheel opgetrokken uit hout en heeft een pannendak. Boven het plafond is een 'zolderruimte' aanwezig, deze ruimte is voor mensen niet toegankelijk. De dakconstructie biedt mogelijkheden voor vleermuizen om onder de pannen te komen. Zo zijn er dakpannen aanwezig met ventilatieopneming, maar er zijn ook elders

ruimten waarlangs vleermuizen tot onder de pannen kunnen komen en mogelijk ook op de 'zolder'. De bosrijke ligging van de woning maakt de locatie aantrekkelijk voor vleermuizen. Er zijn geen aanwijzingen voor (potentieel) gebruik door andere beschermde soorten. Zo is het dak ongeschikt voor Huismus.

Fig. 1 Weergave van de huidige woning.

Vleermuizen

Het leefgebied van de strikt beschermde vleermuizen bestaat uit (vaste) verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 2). Onderstaand worden deze onderdelen nader besproken.

Kader 2 Vleermuizen

Het leefgebied van de strikt beschermde vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden. Van deze drie onderdelen genieten de verblijfplaatsen de grootste bescherming. Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamkolonies/ zomerverblijven, baltslocaties/paarverblijven en winterverblijven.

Voor hun oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaats en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jaren lang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Vaste verblijfplaatsen

De woning is mogelijk geschikt als verblijfsruimte voor vleermuizen als Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Gewone grootoorvleermuis.

In het geval er sprake is van het verwijderen of ongeschikt maken van potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen is gericht nader onderzoek nodig naar het gebruik door vleermuizen, conform het vleermuisprotocol (Vleermuisvakbe raad 2017). Om gebruik van vaste verblijfplaatsen te bepalen dienen dan in de periode half mei tot en met september vier nachtelijke bezoeken te worden gebracht. Het gaat hierbij om twee nachtelijke bezoeken in de periode mei tot half juli welke gericht zijn op kraamkolonies en zomerverblijfplaatsen en twee nachtelijke bezoeken van half augustus tot eind september gericht op baltslocaties en paarverblijfplaatsen.

Als vervolgens daadwerkelijk een vaste verblijfplaats aanwezig blijkt en in het geding, is het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming en het nemen van mitigerende maatregelen noodzakelijk. Hieronder geven we alvast wat inzicht in de belangrijkste maatregelen:

- Bij planning van de sloopwerkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de seizoensactiviteit van vleermuizen om verstoring in de meest kwetsbare perioden (kraam-, paar- en of overwinteringsperiode) te voorkomen. De precieze planning is afhankelijk van de uitkomsten van het aanvullend onderzoek en de (verwachte) functie die het plangebied heeft voor vleermuizen. Normaliter is de meest geschikte periode voor het uitvoeren van sloop- en renovatiewerkzaamheden 1 maart – 15 april en oktober (weersafhankelijk).
- Voorafgaand aan de sloop is het noodzakelijk om de bebouwing ongeschikt te maken voor vleermuizen door tochtgaten te maken. Hiervoor zijn verschillende manieren zoals het maken van gaten in muren, verwijderen van kozijnen en het verwijderen van dakpannen.
- De voorgenomen werkzaamheden hebben tot gevolg dat potentiële verblijfplaatsen permanent verdwijnen. Om dit te mitigeren dienen vervangende verblijfplaatsen te worden gerealiseerd. Tijdelijke voorzieningen kunnen gerealiseerd worden door bijvoorbeeld het plaatsen van speciale vleermuiskasten die in de meeste gevallen drie maanden voorafgaand aan de werkzaamheden geplaatst dienen te zijn. Daarnaast dienen in de nieuwbouw of in omliggende gebouwen permanente verblijven aangebracht te worden.
- Bovenstaande maatregelen dienen te worden uitgevoerd in overleg met een vleermuisdeskundige.

Vliegroutes en foerageergebied

De bomen langs de Schietbaanweg vormen (mogelijk) onderdeel van een vliegroute en foerageergebied van vleermuizen. De bomen blijven behouden en er zijn geen effecten op vliegroutes of foerageergebied van vleermuizen te verwachten. Vervolgacties ten aanzien van vliegroutes en foerageergebied zijn zodoende niet aan de orde.

Broedvogels

Bij broedvogels wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillende beschermingsregime. Op basis van het uitgevoerde veldbezoek en de terreinkenmerken kunnen jaarrond beschermde nesten van broedvogels (zie kader 3) worden uitgesloten. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming voor broedvogels met jaarrond beschermde nesten is niet aan de orde.

Kader 3 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

De aangrenzende bomen zijn geschikt als broedbiotoop voor enkele algemene vogelsoorten zoals Pimpelmees, Boomkruiper, Vink, Merel en Houtduif.

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Voor werkzaamheden met schadelijke effecten op broedvogels wordt veelal geen ontheffing verleend, omdat het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen over het algemeen een goed alternatief vormt. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en eind juli worden aangehouden als broedseizoen.

Conclusies en advies

- In de te slopen woning zijn potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Om gebruik van vaste verblijfplaatsen te bepalen dienen dan in de periode half mei tot en met september vier nachtelijke bezoeken te worden gebracht.
- Er zijn geen broedvogels met jaarrond beschermde nesten aanwezig in het plangebied. Wel dient rekening te worden gehouden met algemene broedvogels. Werkzaamheden die broedbiotopen van alle aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor half maart en na eind juli of de bomen te controleren op broedende vogels en nesten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.
- Vaste verblijfplaatsen van overige beschermde soorten en soortgroepen zijn niet te verwachten in het plangebied.

Geraadpleegde bronnen

Dienst Regelingen (2009). Aangepaste lijst jaar rond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

Ministerie van EZ (2015). Besluit van de Minister van Economische zaken van 15 oktober 2015, DGAN-PDJNG / 15129301, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Ministerie van EZ (2016). (<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/inhoud/nieuwe-natuurwet>).

Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

NDFF Uitvoerportaal (<https://ndff-ecogrid.nl>). Geraadpleegd 3 april 2018. Gekeken naar aanwezigheid van soorten die binnen Gelderland bescherming genieten onder de Wet natuurbescherming.

Staatsblad van het koninkrijk der Nederlanden (2016). Jaargang 2016, Nr. 34. Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming).

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (2017). Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, Vleermuisprotocol 2017, 14 februari 2017. www.gegevensautoriteitnatuur.nl en www.netwerkgroenebureaus.nl.

Bijlage 1 Ligging van het plangebied

